

menys **és** més
Campanya de prevenció de residus municipals

Guia

**per a la prevenció
de residus
municipals**

**Agència de
Residus de
Catalunya**

Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient
i Habitatge

**Ajuntament
del Masnou**

Presentacions

Benvolguts i benvolgudes,

Des de l'Ajuntament del Masnou, us convidem a fer realitat aquesta idea: **menys residus és més vida**. Entre tots hem d'aconseguir un canvi d'actitud a la nostra societat pel que fa a la producció de residus. I, per això, cal que tothom hi tingui una participació activa.

Els darrers anys, al Masnou, i arreu, ha anat augmentant la producció de residus, a causa, bàsicament, del creixement del consum i de les noves formes de vida.

El llibret que teniu a les mans us invita a adoptar un seguit d'accions que de ben segur milloraran el nostre entorn natural i la nostra qualitat de vida. Creiem que és la millor manera de millorar el present i de millorar el nostre futur, i el dels nostres fills i filles.

Apostem decididament pel – **és +**.

Al Masnou, a Catalunya, menys residus és més vida!

Eduard Gisbert i Amat

Alcalde del Masnou

Benvolguts i benvolgudes,

El mes d'octubre passat va fer un any que l'Ajuntament del Masnou va implantar la recollida selectiva de la matèria orgànica. Creiem que va ser un pas important per a la nostra població des del punt de vista del medi ambient, ja que aquesta mesura permet reciclar una bona part dels residus que generem a casa, sobretot si es té en compte que es calcula que el 38% de la brossa que es fa a la llar és orgànica. Un any després hem recollit 900 tones d'orgànica de molt bona qualitat (només el 7,28% dels materials que la componen no són orgànics). Per primer cop hem aconseguit reduir la quantitat de tones de rebuig (en un 10%) que es porten a la incineradora de Mataró per ser cremades. Aquesta reducció ha fet que es llencin menys gasos d'efecte hivernacle a l'atmosfera. Crec que podem estar satisfets amb els resultats obtinguts i vull aprofitar aquesta oportunitat per agrair a totes les persones que estan fent la recollida selectiva de la matèria orgànica el seu compromís amb el respecte al medi ambient i animar les persones que encara no hi participen a fer-ho.

Tot i que ho estem fent bé, som conscients que podem millorar. Per això, amb motiu d'aquest primer aniversari, l'Ajuntament ha portat a terme una campanya de reforç durant la qual hem fet tallers per fomentar el reciclatge a les escoles, i hem visitat 9.000 habitatges i 250 comerços per repartir paquets de bosses compostables.

Ara, des de la Regidoria de Medi Ambient, us proposem fer un nou pas endavant envers el respecte a l'entorn: es tracta de reduir la quantitat de residus que generem. Per aquesta raó, portem a terme una campanya de prevenció de residus municipals. Durant la campanya, es repartiran bosses reutilitzables per anar a comprar i bosses de roba per al pa, per reduir el consum de les de plàstic. També hem editat aquesta ***Guia de prevenció de residus municipals*** que teniu a les mans. Seguint els consells que hi trobareu, reduireu els residus que genereu a casa.

Novament voldria agrair-vos la col·laboració i animar-vos, primer, a aconseguir reduir el nombre de residus que generem a casa i, en segon lloc, a reciclar tots aquells que hàgim generat.

Joaquim Fàbregas i Sagué

Tinent d'alcalde de Medi Ambient, Paisatge,
Manteniment i Serveis Municipals

1. La problemàtica dels residus

Les persones sempre hem produït residus com a conseqüència de la nostra activitat. A causa del creixement del consum i les noves formes de vida, aquests residus han anat augmentant cada vegada més fins arribar a límits alarmants: **cada dia** es produeixen al món uns **4 milions de tones de residus**, que ocupen 20 milions de metres cúbics, és a dir, l'equivalent **a tota la superfície del Masnou amb una alçada de més de dos pisos!**

La major part d'aquests residus són urbans i es produeixen als països desenvolupats. La composició dels residus varia entre els països en procés de desenvolupament, on bona part dels residus produïts són matèria orgànica, i els països desenvolupats, on hi ha altres fraccions, sobretot envasos, que també tenen un pes important.

COMPOSICIÓ ESCOMBRARIES		
	Matèria orgànica	38 %
	Paper i cartró	21 %
	Vidre	8 %
	Metall	5 %
	Plàstic	16 %
	Resta	12 %
Dades extretes del Programa de Gestió de Residus Municipals de Catalunya (2001-2006)		

Però produir més residus no hauria de ser signe de progrés. Per això, des de molts països occidentals fa un temps que s'està començant a parlar de **prevenció de residus**, és a dir, d'**evitar que s'arribin a produir**. Gràcies a aquestes polítiques, en indrets com Alemanya la producció de residus municipals està per sota d'1,1 kg per habitant i dia, mentre que a Catalunya cada habitant genera 1,6 kg de residus cada dia, xifra que coincideix amb la mitjana al Masnou. Això vol dir que hem de millorar per apropar-nos als valors dels països més desenvolupats d'Europa i que la qualitat de vida **no** implica la generació de més residus.

Reduir els residus que produïm significa també disminuir els problemes que impliquen la seva gestió, com ara:

- **L'exhauriment dels recursos naturals i la pèrdua de biodiversitat.** Per exemple, per a la producció de llaunes d'alumini es desforesta la selva amazònica per trobar el mineral del qual s'extreu l'alumini, i tot per utilitzar, la majoria de vegades, un producte d'un sol ús, però que té una vida mitjana de 500 anys!
- **La contaminació i l'ocupació del sòl.** L'acumulació de residus contamina el sòl, les aigües i l'atmosfera (lixiviats produïts als abocadors, emissions de les incineradores, etc.). A més, les instal·lacions per a la gestió dels residus ocupen un espai que es podria destinar a altres serveis.
- **Els problemes de salut.** Per exemple, la incineració de residus produeix fums que poden generar problemes respiratoris (asma, bronquitis, etc.).
- **Els costos de gestió.** La recollida, el transport, el tractament, la disposició dels residus, etc. té un cost econòmic que hem de pagar entre tots. A aquests costos caldria afegir-hi el cost ambiental, és a dir, què val, per exemple, restaurar l'espai que ocupa un abocador de residus determinat o la neteja de la llera d'un pantà a la qual hi han anat a parar residus industrials.

2. Els residus al Masnou

2.1. La recollida selectiva al Masnou

El sistema de recollida selectiva del Masnou es basa en les àrees d'aportació al carrer i la deixalleria.

La recollida selectiva de paper i cartró (contenidor blau), vidre (contenidor verd) i envasos (contenidor groc) està gestionada pel Consell Comarcal del Maresme i ja fa anys que s'està duent a terme. L'octubre de 2005 es va començar a fer la recollida d'una nova fracció: la matèria orgànica, que està gestionada per l'Ajuntament.

Per a aquells residus que no poden anar a les àrees d'aportació del carrer (mobles, electrodomèstics, fluorescents...) hi ha la deixalleria, que està mancomunada entre Alella, el Masnou i Teià. La deixalleria és gratuïta per als ciutadans i ciutadanes, i, a més, hi ha rebaixes en el rebut de les escombraries per a les persones que la utilitzin un nombre determinat de vegades.

A part d'aquests sistemes, hi ha contenidors ubicats en diversos punts del municipi que reforcen la recollida selectiva d'alguns residus concrets. És el cas dels contenidors de medicaments caducats, a les farmàcies i al CAP; els de piles, que hi ha a diversos comerços, i els de roba i sabates, distribuïts pel poble.

Tots els residus recollits selectivament es porten a plantes de tractament especialitzades, on són reciclats i tornen a entrar en el cicle productiu i de consum.

2.2. Resultats de la recollida selectiva

La producció de residus a Catalunya augmenta cada any. Així, al Masnou, des del 2000 hem augmentat la producció de residus per persona gairebé un 15%, i això només en sis anys!

Tot i així, durant aquest període també hem augmentat espectacularment la recollida selectiva: hem passat del 5% el 2000 a gairebé el 30% el 2006. Així mateix, la implantació de la recollida selectiva de la matèria orgànica ha disminuït la quantitat de residus que van a rebuig, tal com es pot veure a la taula següent:

EVOLUCIÓ DE LA COMPOSICIÓ DE LES ESCOBRARIES AL MASNOU DEL 2004 AL 2006

	2004	2005	2006 (*)
VIDRE	2%	2%	3%
PAPER	3%	3%	3%
ENVASOS	1%	1%	1%
ORGÀNICA	0	1%	7%
REBUIG	81%	78%	71%
DEIXALLERIA	13%	15%	15%

(*) Dades de gener a setembre de 2006

Però encara podem aconseguir molt més, i no només augmentant la quantitat de residus recollits selectivament, sinó fent un pas més enllà: produint-ne menys. És el que en diem **prevenció de residus**.

3. La prevenció de residus

3.1. La prevenció de residus a grans trets

La prevenció de residus és una estratègia basada en criteris cívics i sostenibles que consisteix en **la disminució del pes, el volum, la perillositat i la producció de residus**, ja sigui mitjançant una reducció directa de la generació de residus o d'iniciatives de reutilització. Es tracta de modificar els nostres hàbits de consum a l'hora de comprar per reduir la quantitat de residus que produïm o reutilitzar-ne alguns.

Per tant, es pot fer prevenció de residus per dues vies:

- ✓ **La reducció o minimització en origen dels residus.** El millor residu és aquell que no es produeix. El cas més típic d'aquesta estratègia és l'estalvi d'envasos i embalatges innecessaris.
- ✓ **La reutilització dels residus i dels productes.** Per exemple, els pots de vidre usats per guardar-hi conserves o la utilització de tovallons de roba en comptes de tovallons d'un sol ús.

Reduint els residus aconseguim:

- Aprofitar millor els recursos naturals i no malbaratar-los.
- Estalviar recursos naturals (aigua, energia, matèries primeres).
- Millorar la qualitat de vida.
- Millorar els espais verds.
- Millorar l'eficiència energètica.
- Millorar la qualitat de l'aire.
- Conservar la biodiversitat.
- Disminuir la contaminació.
- Estalviar econòmicament (és més car produir un embàs a partir de matèries primeres que de materials que vinguin del reciclatge).

3.2. Com podem reduir els residus?

Us presentem alguns consells que ens poden ajudar a produir menys residus.

EVITEM	ESCOLLIM
Les bosses de plàstic	El carro, el cabàs, les caixes o bosses reutilitzables
Productes d'un sol ús: tovallons, paper, gots de plàstic, etc.	Productes que es puguin utilitzar més d'un cop: envasos retornables, tasses de ceràmica, bolígrafs recarregables, etc.
Safates de plàstic o porexpan i productes amb empaquetats evitables	Productes frescos i a granel (algunes fruites, com les pomes i taronges, poden anar sense bossa, directament al cabàs)
Embolcalls innecessaris	Embolcalls mínims
Envasos petits: ampolla petita d'aigua, etc.	Envasos grossos: garrafa d'aigua, etc. (proporcionalment són més barats i generen menys residus)
Envasos la fabricació dels quals és molt contaminant i/o són difícilment reciclables: llaunes d'alumini, safates de plàstic i porexpan, etc.	Envasos de vidre, preferentment retornables, i envasos de cartró
Productes de neteja i bricolatge contaminants	Els productes de línia ecològica
Piles d'un sol ús	Productes recarregables: piles i bateries recarregables, calculadores solars, etc.
El consum innecessari de paper i l'ús de paper blanc	Moderar l'ús de fotocopiadores, faxos, impressió de correus electrònics, etc. Fer circular els documents. Utilitzar paper ecològic i reciclat. Evitar publicitat directa a les bústies.

I més concretament:

- No utilitzem embolcalls i envasos d'un sol ús (paper de plata per a l'entrepà, bosses de plàstic, etc.). Podem portar l'entrepà dins d'una carmanyola.
- Aprofitem el paper: escrivim per les dues cares.
- Reduïm la compra de productes d'un sol ús (plats i gots de plàstic, tovallons de paper...).
- Evitem la compra de productes que tinguin massa envasos o embalatges. Sovint els productes vénen sobreempaquetats.
- Escollim productes amb envasos reciclats i amb distintius ecològics reconeguts.
- Pensem si realment necessitem el producte abans de comprar-lo. Cuidem els productes i reutilitzem-los tant com puguem.
- Anem a comprar amb cabàs, carretó o bosses reutilitzables. Per al pa, utilitzem bossa de roba.
- Prioritzem les compres en envasos grans sobre els petits.
- Adquirim productes frescos i a granel, i evitem la compra de fruita envasada en safates de porexpan o plàstic, ja que es tracta de productes que difícilment es podran reciclar.
- Prioritzem els envasos retornables sempre que sigui possible.
- Si disposem de jardí, podem fer el nostre propi compost amb les restes de menjar i poda.
- Escollim pintures, coles i productes de neteja no tòxics i biodegradables.
- Comprem articles recarregables, com per exemple, piles (amb el temps surten a compte).
- Reutilitzem els productes que ja no necessitem (amb imaginació se'ls poden trobar noves utilitats).
- Comprem productes de segona mà.
- Els mobles i electrodomèstics que a nosaltres ja no ens fan servei poden tenir utilitat per a algun veí o veïna.
- Donem tot allò que ja no volem perquè sigui reutilitzat (a residències de la tercera edat, institucions de caritat, associacions...)

Finalment, heu de tenir en compte que, per desfer-nos de qualsevol residu, cal disposar-lo al contenidor adequat. D'aquesta manera, estem iniciant el procés que permetrà que sigui reciclat.

Seguint aquests consells, aconseguireu disminuir la producció de residus que feu a casa i, tenint en compte el problema que representen per a la conservació de l'entorn (atmosfera, aigua i sòls), **el medi ambient i tots plegats hi sortirem guanyant.**

4. Més informació

- Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya
www.gencat.net/mediamb
- Agència de Residus de Catalunya, Centre Català de Reciclatge www.arc-cat.net
- Association of Cities and Regions for Recycling
www.acrr.org/projects/mediacom.htm
- Agència Europea de Medi Ambient
www.eea.eu.int
- Organització de Consumidors i Usuaris de Catalunya
[www.ocuc.org/residus .htm](http://www.ocuc.org/residus.htm)
- Web del programa *El Medi Ambient*
www.elmediambient.net
- Agenda 21 de Barcelona
<http://www.bcn.es/agenda21/>

menys és més

Campanya de prevenció de residus municipals

Ajuntament
del Masnou

Agència de
Residus de
Catalunya

Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient
i Habitatge